

Ο ΟΔΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ

Οι 5 άξονες του Οδικού Χάρτη

Οι 5 άξονες του Οδικού Χάρτη

**Δράσεις για τη βιώσιμη
παραγωγή και
βιομηχανική πολιτική**

Εκτιμάται ότι έως και το 80 % των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των προϊόντων καθορίζονται στο στάδιο του σχεδιασμού, ενώ το γραμμικό μοντέλο «αγορά-παραγωγή-χρήση-απόρριψη» δεν παρέχει στους παραγωγούς επαρκή κίνητρα για να καταστήσουν τα προϊόντα τους περισσότερο κυκλικά. Πολλά προϊόντα παθαίνουν βλάβη υπερβολικά γρήγορα, δεν μπορούν εύκολα να επισκευαστούν να επαναχρησιμοποιηθούν ή να ανακυκλωθούν και πολλά προορίζονται μόνο για μία χρήση. Η διαμόρφωση μέτρων βελτίωσης των προϊόντων, στο πλαίσιο ενός οικολογικού σχεδιασμού συμβάλλει σημαντικά στη βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων.

Εξοικονόμηση πόρων επιτυγχάνεται και με τη συνέργεια των παραγωγικών δραστηριοτήτων στους τομείς της επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων και νερού και στον τομέα της εξοικονόμησης ενέργειας. Η προώθηση και υλοποίηση της βιομηχανικής συμβίωσης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις πολιτικές που υιοθετούνται σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και συμβάλλει άμεσα στη μετάβαση της οικονομίας σε ένα πιο κυκλικό μοντέλο.

Η δέσμη δράσεων του παρόντος άξονα προωθεί τη βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης των παραγωγικών διαδικασιών και των προϊόντων και προωθεί τη βιομηχανική συμβίωση με σκοπό την κλιματικά ουδέτερη, αποδοτική από πηυράς πόρων και κυκλική οικονομία.

**Δράσεις για βιώσιμη
κατανάλωση**

Οι επιλογές που πραγματοποιούνται από τους καταναλωτές μπορούν να υποστηρίξουν ή να παρεμποδίσουν την κυκλική οικονομία. Οι επιλογές αυτές διαμορφώνονται με βάση τις πληροφορίες στις οποίες έχουν πρόσβαση οι καταναλωτές, την ποικιλία και τις τιμές των διαθέσιμων προϊόντων και το κανονιστικό πλαίσιο.

Η φάση της κατανάλωσης είναι κρίσιμης σημασίας για την αποφυγή και τη μείωση της παραγωγής των απορριμμάτων.

Οι δημόσιες αρχές είναι ένας βασικός καταναλωτής στην Ελλάδα. Χρησιμοποιώντας την αγοραστική τους δύναμη για να προμηθευτούν αγαθά, υπηρεσίες και έργα με μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, οι δημόσιες αρχές μπορούν να παίξουν βασικό ρόλο στην κυκλική οικονομία.

Η δέσμη δράσεων του παρόντος άξονα προωθεί την ενίσχυση της συμμετοχής των καταναλωτών στην κυκλική οικονομία και αξιοποιεί το δυναμικό των πράσινων δημόσιων συμβάσεων προκειμένου να τονώσει σημαντικά τη ζήτηση βιώσιμων προϊόντων.

Οι 5 άξονες του Οδικού Χάρτη

**Δράσεις για λιγότερα
απόβλητα με μεγαλύτερη αξία**

Η μετατροπή των αποβλήτων σε πόρο αποτελεί μέρος του «κλεισίματος του βρόχου» στα συστήματα κυκλικής οικονομίας. Οι γενικοί και ειδικοί στόχοι που ορίζονται στην ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία για τα απόβλητα είναι σημαντικές κινητήριες δυνάμεις για τη βελτίωση της διαχείρισης των αποβλήτων· τονώνουν την καινοτομία στην ανακύκλωση και την επαναχρησιμοποίηση, περιορίζουν την υγειονομική ταφή, μειώνουν τις απώλειες πόρων και δημιουργούν κίνητρα για την αλλαγή της καταναλωτικής συμπεριφοράς.

Η Ελλάδα έχει δεσμευτεί να μειώσει την παραγωγή αποβλήτων, να ανακυκλώνει τα απόβλητα μετατρέποντάς τα σε αξιόπιστες πηγές πρώτων υλών, να ανακτά ενέργεια από μη ανακυκλώσιμα υλικά και να περιορίσει σημαντικά την υγειονομική ταφή.

Η δέσμη δράσεων του παρόντος άξονα προωθεί την πολιτική για τα απόβλητα, η οποία θα αποφέρει σημαντικά οφέλη για την ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας με σχετικά χαμηλό κόστος, συμβάλλοντας παράλληλα σε ένα καλύτερο περιβάλλον.

Οριζόντιες δράσεις

Οι παραπάνω δράσεις συμπληρώνονται από μια σειρά από οριζόντιες δράσεις που κρίνονται απαραίτητες για την επιτάχυνση της μετάβασης της χώρας μας προς μια κυκλική οικονομία αλλά και για τη συνεχή παρακολούθηση της προόδου προς την κατεύθυνση αυτή. Οι δράσεις αυτές ειδικότερα αφορούν:

- Δράσεις διακυβέρνησης
- Δράσεις νομοθετικού και κανονιστικού χαρακτήρα
- Δράσεις οργανωτικού χαρακτήρα
- Δράσεις εφαρμογής και παρακολούθησης του σχεδίου

Οι 5 άξονες του Οδικού Χάρτη

**Ειδικές δράσεις για βασικά προϊόντα που
πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά
προτεραιότητα**

Ορισμένοι τομείς αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες προκλήσεις στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας, λόγω των ιδιοτεροτήτων των προϊόντων ή των αλυσίδων αξίας τους και του περιβαλλοντικού τους αποτυπώματος. Στους τομείς αυτούς η χρήση των πόρων είναι μεγάλη και το δυναμικό κυκλικότητας είναι υψηλό. Ως προτεραιότητα, στο νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία, έχουν τεθεί οι εξής τομείς:

- ηλεκτρονικά προϊόντα και ΤΠΕ,
- ηλεκτρικές στήλες και οχήματα,
- συσκευασίες,
- πλαστικά,
- κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα,
- κατασκευές και κτίρια και
- τρόφιμα, νερό και θρεπτικές ουσίες.

Οι ειδικές δράσεις στοχεύουν στη βέλτιστη διαχείριση των τομέων αυτών.

ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΧΑΡΤΗ

Κωδικός	Τίτλος	Περιγραφή	Χρόνος Υλοποίησης	Επισπεύδων - Συντονιστής φορέας
Π.1	Κίνητρα για σχεδιασμό και παραγωγή προϊόντων που υποστηρίζουν μοντέ- θα κυκλικής οικονομίας και θέσιση μηχανισμού ενίσχυσης ΜΜΕ	Ανάπτυξη οικονομικών ή δήλιων κινήτρων (όπως φορολογικές ελφωρύσεις, επι- δοτήσεις, διευκόλυνση και μείωση κόστους αδειών) αλλήλ και άρση αντικινήτρων για: 1. την ανάπτυξη ή τον μετασχηματισμό της παραγωγικής βάσης προς: • περισσότερο κυκλική προϊόντα με έμφαση στον οικολογικό σχεδιασμό, στον καινοτομικό και οικολογικό χαρακτήρα, όπως προϊόντα με πιστοποί- ηση Ecolabel, στην ανθεκτικότητα, στη δυνατότητα αναβάθμισης, αποσυ- ναρμολόγησης και επεκευής • προϊόντα που περιέχουν δευτερογενείς πρώτες ύλες και υποπροϊόντα • προϊόντα με χρήση υλικών που είναι επαναχρησιμοποίησιμα, ανακυκλώ- σιμα ή λιποαποστοποίησιμα σύμφωνα με τα Ευρωπαϊκά πρότυπα ελέγχου. • προϊόντα με λιγότερο επικίνδυνες ουσίες 2. τη δημιουργία επεκευήσεων παραγωγής α' ύλης ή τελικών προϊόντων από ανακυ- κλωμένο πλίσαστικό. 3. τη θέσιση μηχανισμού ενίσχυσης των ΜΜΕ με δημιουργία κατάλληλων οδηγών και διάδοσης καλών πρακτικών.	2021-2025	ΥΠΑΝΕ (ΓΤΒ) - ΥΠΟΙΚ
Π.2	Κίνητρα για την προώθηση της βιομη- χανικής συμβίωσης	Ανάπτυξη οικονομικών ή δήλιων κινήτρων, όπως φορολογικές ελφωρύσεις, επι- δοτήσεις, διευκόλυνση και μείωση κόστους αδειών για την προώθηση συνεργειών μεταξύ επεκευήσεων και για την εγκατάσταση ή μετεγκατάσταση βιομηχανικών μο- νών σε οργανωμένες περιοχές.	2021-2025	ΥΠΑΝΕ (ΓΤΒ) - ΥΠΟΙΚ - ΥΠΕΝ
Π.3	Σήμαση περιβαλλοντικού περιεχομέ- νου προϊόντων σε εναρμόνιση με το ευρωπαϊκό πλίσασιο	Ανάπτυξη του κατάλληλου κανονιστικού πλίσασιού σε εναρμόνιση με το ευρωπαϊκό πλίσασιο για την υποχρεωτική σήμαση των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά, ως προς τη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης, τις επιλογές διαχείρισης των απο- βλήτων καθώς και τα λοιπά περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά των προϊόντων π.χ. παραγωγή από ανακυκλωμένες πρώτες ύλες, την επισημάση των επιβλαβών ου- σιών που μπορεί να περιέχουν τα προϊόντα κήλ. Η σήμαση θα ακοήλβεί τους εναρ- μονιζμένους κανόνες της Επιτροπής. Σκοπός είναι σε επόμενο στάδιο η σήμαση να επεκταθεί στο σύνολο των προϊόντων που διακινούνται στην αγορά και μπορεί να καταστούν απόβλητα π.χ. σήμαση σχετικά με τη δυνατότητα επιδιόρθωσης και τον χρόνο ζωής των προϊόντων.	2022	ΥΠΕΝ – ΥΠΑΝΕ (ΓΤΒ)

Κωδικός	Τίτλος	Περιγραφή	Χρόνος υλοποίησης	Επιπεύδων - Συντονιστής φορέας
Π.4	Κίνητρα για την υιοθέτηση βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών σε επιχειρήσεις με σημαντικό αποτύπωμα στη χρήση πόρων όπως πρώτες ύλες και νερό	Ανάπτυξη χρηματοδοτικών ή δήμιων κινήτρων που αποσκοπούν στην εξοικονόμηση χρήσης πόρων ex ante από επιχειρήσεις με σημαντικό αποτύπωμα στη χρήση πόρων όπως πρώτες ύλες και νερό.	2022-2025	ΥΠΕΝ – ΥΠΑΝΕ (ΤΤΒ)
Π.5	Ενσωμάτωση κριτηρίων βιώσιμης παραγωγής των προϊόντων στα προγράμματα διευρυμένης ευθύνης παραγωγού	Ενσωμάτωση κριτηρίων που αφορούν: α) στην ανάπτυξη, παραγωγή και τη διάθεση στην αγορά προϊόντων, τα οποία είναι κατάλληλα για πολλαπλές χρήσεις, ανεκτικά από τεχνική άποψη προκειμένου να έχουν μεγάλη διάρκεια ζωής και, αφού καταστούν απόβλητα, κατάλληλα για ορθή και ασφαλή απόθεση και περιβαλλοντικά αποδεκτή διάθεση β) στη χρήση αποβλήτων σε αντικατάσταση πρώτων ή βοηθητικών υλών κατά την κατασκευή προϊόντων βάσει των οποίων θα διαφοροποιείται με οικολογικά κριτήρια η χρηματική εισφορά των υπόχρεων παραγωγών στα συστήματα ενδο-βιομηχανικής διαχείρισης (ΣΕΔ). γ) στην επιοήληση των επιβιβών ουσιών που μπορεί να περιέχουν τα προϊόντα, έτσι ώστε να ληφθεί υπόψη, τόσο κατά τη χρήση όσο και κατά τη διαχείριση τους, όταν καταστούν απόβλητα δ) στη σήμανση περιβαλλοντικού περιεχομένου των προϊόντων ε) στην πρόληψη παραγωγής αποβλήτων	2022-2025	ΥΠΕΝ (ΕΟΑΝ) – ΥΠΟΙΚ (Γεν. Χρημίο του Κράτους)
Π.6	Υιοθέτηση α) των υποχρεωτικών απαιτήσεων σχετικά με το ανακυκλώσιμο πηαστικό περιεχόμενο και β) των μέτρων για τη μείωση των πηαστικών αποβλήτων, για βασικά προϊόντα όπως οι συσκευασίες, τα δομικά υλικά και τα οχήματα	Υιοθέτηση των σχετικών απαιτήσεων της ΕΕ και των μέτρων που αναμένονται εντός των ετών 2021 και 2022 σύμφωνα με το νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία.	2022-2024	ΥΠΕΝ
Π.7	Προδιορισμός προδιαγραφών και απαιτήσεων για δευτερογενή υλικά και βιώσιμα προϊόντα	Προδιορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών και απαιτήσεων για την αξιοποίηση δευτερογενών υλικών και καυσίμων, καθώς και για τον σχεδιασμό και παραγωγή βιώσιμων/κυκλικών προϊόντων. Παμβάνοντας υπόψη αντίστοιχες ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες, συμπεριλαμβανομένου του προδιορισμού των ιδιοτήτων βέλτιστου σχεδιασμού συσκευασιών και προδιαγραφών ανά τύπο συσκευασίας.	2021-2023	ΥΠΕΝ-ΥΠΑΝΕ (ΤΤΒ)

Κωδικός	Τίτλος	Περιγραφή	Χρόνος υλοποίησης	Επισπεύδων - Συντονιστής φορέας
Κ.1	Θεομετέτληση υποχρεωτικών κριτηρίων για τις πράσιμες δημόσιες συμβάσεις και των σχετικών στόχων	Θεομετέτληση των υποχρεωτικών κριτηρίων της ΕΕ για τις οικολογικές δημόσιες συμβάσεις και των υποχρεωτικών σχετικών στόχων στη τομεακή νομοθεσία που αναμένονται από το 2021 σύμφωνα με το νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία.	2022	ΥΠΕΝ - ΥΠΑΝΕ (ΓΤΒ)
Κ.2	Ενθάρρυνση της δημιοιργίας, σε τοπικό επίπεδο, κέντρων για την ανταλλαγή, την επιοκευή, την επαναχρησιμοποίηση και την εκπαίδευση στην επιοκευή (Κέντρα Δημιοιργικής Επαναχρησιμοποίησης Υλικών - ΚΑΕΥ)	Παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη και λειτουργία ενός οδοκλήρωμένου δικτύου κέντρων (μετεξέλιξη των "Πράσινων Σημείων") που θα ενθαρρύνουν την ανταλλαγή, την επιοκευή, την επαναχρησιμοποίηση και την εκπαίδευση στην επιοκευή στο πλαίσιο των τοπικών κοινοτήτων, καθώς και για τη διάχυση της πληροφορησης για τα κέντρα αυτά (Κέντρα Δημιοιργικής Επαναχρησιμοποίησης Υλικών - ΚΑΕΥ).	2021-2025	ΥΠΕΝ-ΥΠΕΣ
Κ.3	Κίνητρα για την προώθηση της οικονομίας διανομησηού	Παροχή οικονομικών κινήτρων για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων στην οικονομία του διανομησηού (κυρίως ψηφιακές πηοτφορίες).	2022-2025	ΥΠΑΝΕ (ΓΤΒ) - ΥΠΟΙΚ - Υψηλ
Κ.4	Κίνητρα για την ώθηση των υπηρεσιών επιοκευής και της αγοράς μεταχειρισμένων προϊόντων (second hand)	Παροχή οικονομικών κινήτρων (όπως μειωμένος ΦΠΑ, φοροαπαλλαγές για την ώθηση των υπηρεσιών επιοκευής και της αγοράς μεταχειρισμένων προϊόντων (second hand).	2022-2025	ΥΠΟΙΚ-ΥΠΕΝ
Κ.5	Πληροφόρηση και επιμόρφωση των καταναλωτών σε θέματα βιώσιμης καταναλήωσης	Διαμόρφωση ενός συνεκτικού και οδοκλήρωμένου σχεδίου δράσεων πληροφορησης και επιμόρφωσης των καταναλωτών σε θέματα βιώσιμης καταναλήωσης και υλοποίηση των δράσεων μέσα από δικτυο πληροφορησης μεταξύ δήμων, περιφερειών και κεντρικών υπηρεσιών και φορέων, με κοινά μηνύματα και εξειδίκευση για την τοπική κοινωνία.	2021-2025	ΥΠΕΝ - ΥΠΑΝΕ (ΓΤΚ)
Κ.6	Κίνητρα για τη δημιοιργία επιχειρήσεων που θα προωθούν «το προϊόν ως υπηρεσία»	Παροχή οικονομικών ή άλλων κινήτρων (φορολογικές επιδωρήσεις, επιδοτήσεις, διευκολύνηση και μείωση κόστους αδελών) προς οργανισμούς ή επιχειρήσεις προκειμένου να απομακρυνθούν από την πώληση προϊόντων και να πωλήσουν την αξία του προϊόντος ή της υπηρεσίας που παρέχουν τα προϊόντα (μοντέλιο «το προϊόν ως υπηρεσία»).	2022-2025	ΥΠΑΝΕ (ΓΤΒ) - ΥΠΟΙΚ

Κωδικός	Τίτλος	Περιγραφή	Χρόνος υλοποίησης	Επιστεύδων - Συντονιστής φορέας
A.1	Εφαρμογή και υλοποίηση της νομοθεσίας για την κυκλική οικονομία – Διαρκής και εμπρόθεσμη εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με το ενωσιακό ρυθμιστικό πλαίσιο	Εφαρμογή και υλοποίηση της νομοθεσίας της ΕΕ, η οποία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο όπως οι Οδηγίες (ΕΕ) 2018/851, 2018/852, καθώς και στην διασφάλιση της διαρκούς και εμπρόθεσμης εναρμόνισης της εθνικής νομοθεσίας με το ενωσιακό ρυθμιστικό πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας.	2021-2022	ΥΠΕΝ
A.2	Αναθεώρηση δ) των περιφερειακών και των τοπικών σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων και β) του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων στο πλαίσιο των νέων ευρωπαϊκών οδηγιών και της κυκλικής οικονομίας	Αναθεώρηση του στρατηγικού σχεδίου πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων καθώς και των περιφερειακών και τοπικών σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων με γνώμονα το νομοθετικό πλαίσιο της ΕΕ, το πλαίσιο της νέας μέτρων για την κυκλική οικονομία, τις ανακοινώσεις και κατευθύνσεις της ΕΕ, την εθνική νομοθεσία, το νέο εθνικό σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων, την εθνική στρατηγική και τις σχετικές πολιτικές.	2021-2022	ΥΠΕΝ – ΦΟΔΣΑ – ΔΗΜΟΙ
A.3	Δημιουργία χρηματοδοτικού προγράμματος για την κατασκευή νέων και τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων υποδομών διαλογής στην πηγή, ανακύκλωσης και αξιοποίησης αποβλήτων για την επίτευξη των στόχων του νέου εθνικού σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων	Δημιουργία προγράμματος στο πλαίσιο του νέου Εταιρικού Συμφώνου για το Πάκιο Ανάπτυξης 2021-2027 ή του Ταμείου Ανάκαμψης ή άλλων συναφών χρηματοδοτικών εργαλείων για τη χρηματοδότηση μετρώων, έργων, προμηθειών και υπηρεσιών διαλογής στην πηγή, ανακύκλωσης και αξιοποίησης αποβλήτων για την έγκαιρη υλοποίηση των απαραίτητων υποδομών που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του νέου εθνικού σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων. Θα περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων α) έργα ανάκτησης και αξιοποίησης αποβλήτων διαμόζας και β) εγκαταστάσεις χημικής α-νακύκλωσης.	2021-2022	ΥΠΕΝ-ΥΠΑΝΕ (ΓΤΒ)
A.4	Διαμόρφωση πλαισίου για την ανάπτυξη και υλοποίηση συστημάτων "Πληρώων Όσο Πετάω" (Pay as you Throw - PAYT), τόσο σε πιλοτικό επίπεδο όσο και σε ευρεία κλίμακα	Διαμόρφωση του σχετικού νομοθετικού πλαισίου καθώς και στην έκδοση οδηγού και στη δημιουργία μηχανισμού κατάρτισης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης προκειμένου να οργανώσουν, να επιλέξουν και να εφαρμόσουν τον καταλληλότερο συνδυασμό συστημάτων "Πληρώων Όσο Πετάω".	2021-2023	ΥΠΕΝ-ΥΠΕΣ
A.5	Δημιουργία, Οργάνωση και αδειοδότηση νέων ΣΕΔ (κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, ανταλλακτικά οχημάτων, φωτοβολταϊκά πλαίσια, ανεμογεννήτριες, συσκευασίες γεωργικών φαρμάκων, λιγνίτη, φάρμακα, στρώματα, έπιπλα, α-θητικά προϊόντα, καπνικά προϊόντα, μπαλόνια και υγρά μαυτιλάνια)	Εκπόνηση τεχνικοοικονομικών μετρώων βιωσιμότητας και υλοποίηση συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης για τα εξής προϊόντα: κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, ανταλλακτικά οχημάτων, φωτοβολταϊκά πλαίσια, ανεμογεννήτριες, συσκευασίες γεωργικών φαρμάκων, λιγνίτη, φάρμακα, στρώματα, έπιπλα, αθητικά εργαλεία, καπνικά προϊόντα, μπαλόνια και υγρά μαυτιλάνια.	2022-2025	ΥΠΕΝ (ΕΟΑΝ)

Δράσεις για ηγώτερα απόβλητα με μεγαλύτερη αξία

Κωδικός	Τίτλος	Περιγραφή	Χρόνος υλοποίησης	Επιστέδων - Συντονιστής φορέας
A.6	Ανάπτυξη κριτηρίων «αποχαρακτηρισμού των αποβλήτων» και διαχωρισμού μεταξύ αποβλήτου και παραπροϊόντος	Θέσπιση κανόνων και κριτηρίων για τον αποχαρακτηρισμό των αποβλήτων και διαχωρισμό μεταξύ αποβλήτου και παραπροϊόντος με στόχο την τόνωση των αγορών ανακύκλωσης για ροές υλικών που είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την ελληνική αγορά σύμφωνα και με τα κριτήρια αποχαρακτηρισμού αποβλήτων (κριτήρια End of Waste) που τίθενται σε ευρωπαϊκό επίπεδο.	2023	ΥΠΕΝ
A.7	Πρωτόθιοι της χρήσης δευτερογενών (απορριμματογενών) καυσίμων σε ενεργο-βόρες βιομηχανίες και δημιουργία δικτύου εγκαταστάσεων θερμικής επεξεργασίας για την ενεργειακή αξιοποίηση των υπολειμμά-των αστεικών στερεών αποβλήτων και απορριμματογενών καυσίμων	Αναμόρφωση του κανονιστικού πλαισίου θέσπιση τεχνικών προδιαγραφών, προδιαγραφών ελέγχου, ρυθμιστικών κανονισμών κλπ. και παράλληλη υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης με στόχο την άρση των εμποδίων και την πρωτόθιοι της ενεργειακής αξιοποίησης των δευτερογενών καυσίμων στη βιομηχανία.	2021-2025	ΥΠΕΝ
A.8	Θεσμική ενδυνάμυνση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου οικονομικών κινήτρων για τη μείωση των αστεικών στερεών απο-βλήτων	Θεσμική ενδυνάμυνση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου οικονομικών κινήτρων - αντι-κινήτρων για τη μείωση των αποβλήτων που αφορά πολίτες/καταναλωτές όπως: 1) τελών-εισφορών υπέρ του Δημοσίου ως αντικίνητρα για μείωση απο-βλήτων 2) τέληους ταφής επεξεργασμένων και μη αποβλήτων πληρωτέο από τους Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦΟΔΣΑ) και εφαρμογή Κανονι-σμού Τυποποίησης ΦΟΔΣΑ προς Δήμους με διαβάθμιση κόστους παροχής υπηρεσιών ανά ρεύμα αποβλήτων 3) συστημάτων επιβράβευσης πολιτών για επανάχρηση - ανακύκλωση σε ειδικές υποδομές (πράσινα σημεία, γωνίες ανακύκλωσης, έξυπνοι κώδοι κλπ.) με έμμεσες παροχές όπως προτεραιότητα στην εξυπηρέτηση, σε εκ-πτώσεις σε υπηρεσίες δήμων όπως τροφεία παιδικών σταθμών, δημοτική συγκοινωνία κ.ο.κ. 4) εθνικού συστήματος επιστροφής εγγύησης (DRS) για πλαστικές φιάλες ως 3l και φιάλες αλκοολούχου με δυνατότητα επέκτασης σε γυάλινες και άλλες μεταλλικές φιάλες σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 4736/2020.	2021-2022	ΥΠΕΝ-ΥΠΕΣ
A.9	Εντατικοποίηση ελέγχων σε όλα τα στάδια διαχείρισης αποβλήτων	Εντατικοποίηση των ελέγχων σε όλα τα στάδια της αλυσίδας διαχείρισης αποβλήτων και οργάνωση επιθεωρήσεων με στόχο τον εντοπισμό παράνο-μων ή μη συμμορφούμενων δραστηριοτήτων, καθώς επίσης και στην ανά-πτυξη των κατάλληλων εργαλείων για την αξιοποίηση του ηλεκτρονικού Μητρώου Αποβλήτων (HMA) στο πλαίσιο των περιβαλλοντικών επιθεωρή-σεων.	2021-2025	ΥΠΕΝ (ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΟΑΝ) - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕ-ΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Δράσεις για ηγότερα απόβητα με μεγαλότερη αξία

Κωδικός	Τίτλος	Περιγραφή	Χρόνος υλοποίησης	Επιπεδών - Συντονιστής φορέας
A.10	Νέο ρυθμιστικό πλαίσιο για την παραγωγή βιομεθανίου και εξέταση της δυνατότητας έγχυσης στα δίκτυα του φυσικού αερίου	Εντοπισμός των νομοθετικών εμποδίων ή κενών και σταδιακή άρση τους μέσω κατάλληλης θερμοδότησης σε συνεργασία με τα αρμόδια όργανα (ΔΕΣΦΑ, ΡΑΕ κλπ.) με σκοπό τη διευκόλυνση παραγωγής βιομεθανίου. Επίσης θα εξεταστεί η δυνατότητα χρήσης των δικτύων μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου για τη μεταφορά του βιοαερίου από τα σημεία παραγωγής του σε σημεία κατανάλωσης (συμπαγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας—ΣΗΘ) που βρίσκονται κοντά σε δίκτυα μεταφοράς / διανομής ηλεκτρικής ενέργειας αλλά και σε σημεία αξιοποίησης της συμπαγόμενης θερμικής ενέργειας.	2022-2023	ΥΠΕΝ
A.11	Προτυποποίηση διεργασιών επεξεργασίας και προετοιμασίας για ανακύκλωση αποβλήτων	Διαμόρφωση και εφαρμογή ενιαίων προτυποποιημένων διαδικασιών επεξεργασίας και προετοιμασίας για ανακύκλωση αποβλήτων και καθιέρωση κατάλληλου συστήματος διασφάλισης της ποιότητας των διεργασιών ανακύκλωσης και ιχνηλασιμότητας.	2022	ΥΠΕΝ – ΕΣΥΔ

Κωδικός	Τίτλος	Περιγραφή	Χρόνος υλοποίησης	Επισπεύδων - Συντονιστής φορέας
0.1	Δημοουργία συντονιστικού οργάνου κυκλικής οικονομίας	Θέσπιση συντονιστικού οργάνου για την κυκλική οικονομία με τις ακόλουθες 4 οργανωτικές δομές: 1. Εσωτερικά: α) Ένταξη στο οργανόγραμμα εσωτερικής υπηρεσίας (ΟΕΥ) του ΥΠΕΝ Διεύθυνσης κυκλικής οικονομίας υπό τη Γενική Γραμματεία Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων β) Ενίσχυση του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης με επιπλέον προσωπικό σε τομείς νέων Προγραμμάτων Διευρυμένης Ευθύνης Παραγωγού. 2. Διυπουργικά: Διυπουργική Επιτροπή Κυκλικής Οικονομίας. 3. Εξωτερικά: Εθνικό Συμβούλιο - Γνωμοδοτική Επιτροπή Φορέων ΚΟ (Forum ΚΟ). 4. Πολυεπίπεδα: Σύσταση ομάδας διοίκησης έργου σε ειδικές θεματικές περιοχές με δήλους φορείς γενικής κυβέρνησης.	2021	ΥΠΕΝ
0.2	Σύσταση εθνικού παρατηρητηρίου κυκλικής οικονομίας	Σύσταση παρατηρητηρίου με αρμοδιότητα τη συλλογή, επεξεργασία στοιχείων, εξαγωγή συμπερασμάτων και προτάσεων σχετικά με την εξέλιξη της κυκλικής οικονομίας, την παρακολούθηση εθνικών δεικτών κυκλικής οικονομίας, τη σύνταξη ετήσιας έκθεσης για την κυκλική οικονομία. Το παρατηρητήριο θα λειτουργεί σε συνεργασία με συναρμόδιους κυβερνητικούς και παραγωγικούς και κοινωνικούς φορείς.	2021	ΥΠΕΝ
0.3	Δημοουργία εθνικής πρωτοβουλίας “Κυκλική Συμμαχία για την Επάρδδα” και σύσταση εθελοντικών συμφωνιών με τους παραγωγικούς φορείς	Δημοουργία εθνικής πρωτοβουλίας “Κυκλική Συμμαχία για την Επάρδδα” με χρηματοδοτική ενίσχυση από το Πράσινο Ταμείο και συνεργασία με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις και τους παραγωγικούς φορείς με σκοπό τη σύσταση εθελοντικών συμφωνιών μεταξύ πολιτείας και παραγωγικών φορέων για θέματα προτεραιότητας (π.χ. τρόφιμα, τουρισμός, βιομηχανία). Μέσω της πρωτοβουλίας θα οργανώνονται ετήσιες δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού σε θέματα κυκλικής οικονομίας.	2021	ΥΠΕΝ - ΥΠΑΝΕ (ΓΤΒ)
0.4	Ανάπτυξη εθνικού διαδίκτυου αποβλήτου για την κυκλική οικονομία	Δημοουργία αποβλήτου για την αποθήκευση, οργάνωση, διατήρηση και διάχυση υλικού σε θέματα που αφορούν την κυκλική οικονομία. Το υλικό του αποβλήτου θα ενημερώνεται συνεχώς με νέα τεκμήρια όπως οδηγίες, μελέτες περίπτωσης, εργασίες, επιστημονικά άρθρα, δημοσιεύσεις, τεχνικές εκθέσεις κλπ.	2022	ΥΠΕΝ

Κωδικός	Τίτλος	Περιγραφή	Χρόνος υλοποίησης	Επιπεύδων - Συντονιστής φορέας
0.5	Διαμόρφωση δεικτών κυκλικής οικονομίας και ορισμός στόχων	Δημιουργία των εθνικών δεικτών κυκλικής οικονομίας οι οποίοι θα αποτελούν την βάση των εθνικών αναφορών στην ΕΕ, καθώς και για τον ορισμό στόχων που θα προκύψουν μέσα από τη θέσπιση συγκεκριμένων δεικτών.	2022	ΥΠΕΝ - ΥΠΑΝΕ (ΤΤΒ)
0.6	Διαμόρφωση ειδικού σχεδίου δράσης για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων	Διαμόρφωση ειδικού σχεδίου δράσης με στόχο την: - πρόληψη της σπατάλης τροφίμων. - δωρεά της περίσσειας τροφίμων που με ασφάλεια μπορούν να διατεθούν για κατανάλωση. - αξιοποίηση του οργανικού υπολείμματος, ώστε να μην καταλήγει σε χώρους ταφής. - σύνδεση της προσπάθειας αύξησης της αγροτικής παραγωγής με τη μείωση των οργανικών αστικών απορριμμάτων και της μείωσης σπατάλης τροφίμων όπως δράσεις που σχετίζονται και με τη στρατηγική «από το χωράφι στο πιάτο».	2022	ΥΠΕΝ - ΥΠΑΑΤ
0.7	Διαμόρφωση ειδικού σχεδίου δράσης για τον τουρισμό και Ειδικού Σχεδίου Δράσης για τη Γαλιζία Ανάπτυξη	Διαμόρφωση δύο οθακληρωμένων ειδικών σχεδίων δράσης για τον τουρισμό και τη γαλιζία ανάπτυξη με έμφαση στα υποϊά.	2022-2023	ΥΠΕΝ - ΥΝΑΝΤ - ΥΠΟΤ
0.8	Διαμόρφωση ειδικού σχεδίου χρηματοδότησης δράσεων κυκλικής οικονομίας	Διαμόρφωση ειδικού σχεδίου χρηματοδότησης δράσεων κυκλικής οικονομίας που θα εξειδικεύει προβλεπόμενους πόρους του νέου Εταιρικού Συμφώνου για το Πλάνο Ανάπτυξης 2021-2027, τους πόρους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης, τους νέους εθνικούς πόρους που προκύπτουν από θεσμοθετημένα τέλη, εισφορές κλπ. υπέρ Δημοσίου για θέματα σχετικά με την κυκλική οικονομία όπως τέλη ταφής, εισφορά πλυστικής σακούλας, ώστε να κατευθυνθούν σε δράσεις υψηλής προστιθέμενης αξίας για την κυκλική οικονομία, τις επιχειρήσεις, το περιβάλλον, την κοινωνία. Το σχέδιο επίσης θα αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο για την καθοδήγηση των επιχειρήσεων (ιδίαιτερα των ΜΜΕ) και των τραπεζών με σκοπό τη δανειοδότηση για ανάπτυξη δράσεων κυκλικής οικονομίας και θα περιλαμβάνει τη δημιουργία εργαλειοθήκης, χρηματοδοτικών εργαλείων και οδηγού για επενδύσεις στην κυκλική οικονομία.	2021	ΥΠΕΝ-ΥΠΑΝΕ-ΥΠΟΙΚ

Κωδικός	Τίτλος	Περιγραφή	Χρόνος υλοποίησης	Επισκέδων - Συντονιστής φορέας
0.9	Υλοποίηση του ειδικού σχεδίου δράσης για την εφαρμογή του νόμου 4736/2020 για τα πλαστικά μιας χρήσης	Υλοποίηση του σχεδίου δράσης για την αποτελεσματική εφαρμογή του ν. 4736/2020 (Α' 200). Οι δράσεις του σχεδίου περιλαμβάνουν έκδοση επιμέρους νομοθετημάτων, εκπόνηση εξειδικευμένων μελετών και θέσπιση προδιαγραφών, διαμόρφωση προτάσεων για προγράμματα ενίσχυσης της βιομηχανίας με χρηματοδότηση και δημιουργία δήλων οικονομικών εργαλείων, κατάρτιση και υλοποίηση επικοινωνιακού σχεδίου και προγραμμάτων ενημέρωσης για επιχειρήσεις και πολίτες.	2021-2025	ΥΠΕΝ
0.10	Διαμόρφωση ειδικού σχεδίου δράσης για τη βιομηχανική συμβίωση και προώθηση της κυκλικότητας στην παραγωγή	Διαμόρφωση ειδικού σχεδίου δράσης για τη βιομηχανική συμβίωση και προώθηση της κυκλικότητας στην παραγωγή που θα εξειδικεύει τις δράσεις που πρέπει να πραγματοποιηθούν σε θεσμικό, επιχειρηματικό και χρηματοδοτικό επίπεδο ώστε να δημιουργηθούν περιβαλλοντικές και οικονομικές συνέργειες μεταξύ παραγωγικών επιχειρήσεων, να αναπτυχθούν νέες πρακτικές κυκλικής παραγωγής, να εφαρμοστεί η χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για εντοπισμό, καταγραφή, ιχνηλασιμότητα πόρων και να αναπτυχθούν νέα πρότυπα -συστήματα πιστοποίησης σε συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Βιομηχανική Στρατηγική. Στο σχέδιο θα καθορίζονται και οι λεπτομέρειες για υλοποίηση πρότυπων πράσινων βιομηχανικών πάρκων κυκλικής οικονομίας και θα περιλαμβάνεται και η δημιουργία μητρώου βιομηχανικής συμβίωσης.	2022-2023	ΥΠΕΝ-ΥΠΑΝΕ (ΓΤΒ)
0.11	Διαμόρφωση ειδικού σχεδίου δράσης για τη βιοοικονομία	Διαμόρφωση ειδικού σχεδίου δράσης για την ανάπτυξη της βιοοικονομίας, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη βιοοικονομία. Είναι απαραίτητο να υπάρξει κεντρικός σχεδιασμός για την επιλογή συγκεκριμένων πεδίων βιοοικονομικής ανάπτυξης με βάση τις ιδιαίτερότητες και τον πλούτο της χώρας και να δοθούν προτεραιότητες. Μέρος του σχεδίου θα αφορά α) τον κλάδο αξιοποίησης της βιομάζας (οικονομία βασισμένη στη βιομάζα) και β) τη χώρα στρατηγικής για την εκπόνηση και εφαρμογή «λύσεων με βάση τη φύση» (natural based solutions). Στο πλαίσιο αυτό, το σχέδιο θα περιλαμβάνει και χαρτογράφηση των διαθέσιμων ποσοτήτων βιομάζας.	2023	ΥΠΕΝ- ΥΠΑΝΕ (ΓΤΒ)
0.12	Κατάρτιση ειδικών σχεδίων κυκλικής οικονομίας σε περιοχές των οποίων η οικονομία βασίζεται στον άνθρωπο	Κατάρτιση σχεδίων δράσης για την κυκλική οικονομία για την περίπτωση των Δήμων Αμυνταίου, Κοζάνης, Μεγαλόπολης, Εορδαίας και Φλώρινας στο πλαίσιο της συνεταγμένης προσπάθειας για τη στήριξη νέων αναπτυξιακών δραστηριοτήτων στις περιοχές αυτές, στις οποίες η οικονομία τους βασίζεται στον άνθρωπο. Η κατάρτιση των σχεδίων θα πραγματοποιηθεί περιλαμβάνοντας υπόψη τις επιδιώξεις του επικαιροποιημένου Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) συμπεριλαμβανομένης της απόφασης για την άμεση αποηλυτοποίηση καθώς και το master plan της δίκαιης μετάβασης των λιγνιτικών περιοχών.	2021	ΥΠΕΝ- ΥΠΑΝΕ (ΓΤΒ)

Κωδικός	Τίτλος	Περιγραφή	Χρόνος υλοποίησης	Επιπεύδων - Συντονιστής φορέας
0.13	Δημιουργία εργαλειοθήκης— παιδαγωγικές τεχνικές υποστήριξης Δημών για καινοτόμες δράσεις κυκλι- κής οικονομίας και ανάπτυξη "Οδηγού κυκλικής πόλης"	Δημιουργία εργαλειοθήκης -παιδαγωγικές τεχνικές υποστήριξης Δήμων για καινοτό- μες δράσεις κυκλικής οικονομίας και διαμόρφωση του "Οδηγού κυκλικής πόλης», που θα αφορά στην τοπική αυτοδιοίκηση με στόχο να παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τις εξελίξεις σε θέματα κυκλικής οικονομίας . Ο οδηγός θα πρέπει να επικεντρωθεί τόσο στις πτυχές σχεδιασμού όσο και στην υλοποίηση περιλαμβανοντας: καλές πρα- κτικές κυκλικής οικονομίας και επιχειρηματικά μοντέλα, οδικό χάρτη πορείας για μια κυκλική πόλη, καθοδήγηση για τη χρηματοδότηση, καθοδήγηση σχετικά με τα κυκλι- κά κριτήρια, πλαίσιο παρακολούθησης κ.λπ. Ως βάση για την ανάπτυξη του οδηγού θα χρησιμοποιηθεί το εγχειρίδιο με τίτλο "Κυκλική Οικονομία και Τοπική Αυτοδιοίκηση" της Ελληνικής Εταιρίας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ).	2021	ΥΠΕΝ-ΥΠΕΣ -ΚΕΑΕ
0.14	Εφαρμογή ευρωπαϊκού κανονισμού για την ταξινόμηση (ΕΥ Ταχονομυ) ² και εφαρμογή ενιαίων κριτηρίων για τον χαρακτηρισμό των κρατικών δα- πανών ως φιλικών ή μη για το περι- βάλλον.	Εφαρμογή του ΕΥ Ταχονομυ, ενός ενιαίου πλαισίου κανόνων σε ευρωπαϊκό επίπεδο που θα διευκολύνουν τη ροή κεφαλαίων με θετικό αποτέλεσμα στο περιβάλλον, την οικονομία και το κλίμα και θα επταχύνουν την μετάβαση στην κυκλική οικονομία και εξειδίκευση του εθνικού πλαισίου. Το ΥΠΟΙΚ θα προσδιορίσει τη μεθοδολογία και τα πρότυπα που θα διασφαλίζουν τη τήρηση ενιαίων κανόνων στο χαρακτηρισμό δράσε- ων και δαπανών ως φιλικών ή μη για το περιβάλλον, με βάση και τη σχετική ευρω- παϊκή νομοθεσία.	2022	ΥΠΟΙΚ-ΥΠΕΝ- ΥΠΑΝΕ (ΓΤΒ)
0.15	Κίνητρα για την ανάπτυξη πρωτοβου- λών από τους πολίτες, τους φορείς κοινωνικής και αλληλεγγύης οικονο- μίας, τις ενεργειακές κοινότητες και τις τοπικές κοινότητες σε τομείς της κυκλικής οικονομίας (ανακύκλιση, επισκευή, ενέργεια, διαμορφωμός κ.ά.)	Οικονομικά ή άλλα κίνητρα με σκοπό τη συμμετοχή των πολιτών, των φορέων κοι- νωνικής και αλληλεγγύης οικονομίας, των ενεργειακών κοινοτήτων και των τοπι- κών κοινωνιών σε κυκλικές δραστηριότητες.	2022	ΥΠΑΝΕ- ΥΠΕΝ- ΥΠΕΣ
0.16	Καθορισμός πλαισίου πολιτικής για α) την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη διά- βιου μέθση και την κοινωνική καινο- τομία σε τομείς της κυκλικής οικονο- μίας και β) την προώθηση της κυκλι- κής καινοτομίας έρευνα, καινοτομία, μηριακές τεχνολογίες..	Σύσταση ομάδας διοίκησης έργου ορισμένου χρόνου με απόφαση του ΥΠΕΠΘ με διυ- πουργική συμμετοχή και εκπροσώπηση παραγωγικών φορέων και φορέων πανεπι- στημιακής κοινότητας για τη διαμόρφωση πλαισίου πολιτικής για: α) την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη διά βιου μέθση και την κοινωνική καινοτομία σε τομείς της κυκλι- κής οικονομίας και β) την προώθηση της κυκλικής καινοτομίας ιδιαίτερα βάση θα δοθεί στην ενίσχυση της τεχνολογίας και των δεξιοτήτων στις μικρομεσαίες επιχει- ρήσεις.	2021-2023	ΥΠΕΠΘ - ΥΠΕΝ

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32020R0852>

Κωδικός	Τίτλος	Περιγραφή	Χρόνος υλοποίησης	Επισπεύδων - Συντονιστής φορέας
0.17	Δημιουργία χρηματοδοτικού προγράμματος για την ανάπτυξη εργα- λείων, εφαρμογών και υπηρεσιών που υποστηρίζουν μοντέλα κυκλικής οικονομίας	Δημιουργία προγράμματος από το νέο Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλάνο Ανάπτυξης 2021-2027 ή το Ταμείο Ανάκαμψης για την ανάπτυξη εργαλείων, εφαρμογών και υπηρεσιών που μπορούν αποδεδειγμένα να υποστηρίξουν μοντέλα κυκλικής οικονο- μίας και να συνεισφέρουν σε σημαντική εξοικονόμηση πόρων όπως: - Εργαλεία που εφαρμόζουν τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ) για συντήρηση και επικευή με στόχο την παράταση της διάρκειας ζωής των προϊό- ντων. - Ψηφιακά εργαλεία και εφαρμογές για τη διευκόλυνση της αντιστροφής εφοδιαστικής αλυσίδας παρακολούθηση, παραβίαση προϊόντων για επαναχρησιμοποίηση, επικευή ή ανακύκλωση, βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων και αποφυγή της παραγωγής αποβλήτων όπως αποβλήτα τροφίμων σε εστιατόρια, καταστήματα - Ψηφιακά εργαλεία και συστήματα διαχείρισης και επεξεργασίας δεδομένων για τη διευκόλυνση της ανίχνευσης και εμπορίας δευτερογενών πρώτων υλών και προϊό- ντων στο τέλος του κύκλου ζωής τους ώστε αυτά να οδηγούνται για επαναχρησιμο- ποίηση, ανακύκλωση και επικευή. - Μεθοδολογικά πλαίσια και εργαλεία για τη μέτρηση και παρακολούθηση της πρόδου της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία - Ψηφιακά εργαλεία και εφαρμογές για την ευαισθητοποίηση των καταναλωτών, εκπαί- δευση σχετικά με την εφαρμογή και τα οφέλη των διαφόρων μοντέλων κυκλικής οικονομίας - Συμβουλευτικές υπηρεσίες προς εταιρείες και δημόσιες αρχές με στόχο την προετοι- μασία και εφαρμογή μέτρων και δράσεων για τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία	2022-2025	ΥΠΕΝ- Υψηλ
0.18	Δράσεις για την ενίσχυση της ανθε- κτικότητας ως προς τις πρώτες ύλες κρίσιμης σημασίας	Εντοπισμός έργων εξόρυξης και επεξεργασίας και προδιορισμός των επενδυτικών αναγκών και των σχετικών ευκαιριών χρηματοδότησης για πρώτες ύλες κρίσιμης σημασίας που μπορούν να εισέλθουν στο επιχειρησιακό στάδιο έως το 2025.	2022	ΥΠΕΝ (ΕΑΓΜΕ)
0.19	Ενιαία δράση κρατικών ενισχύσεων «Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ»	Η εμβληματική δράση κρατικών ενισχύσεων έχει ως σκοπό την προώθηση ερευνη- τικών δραστηριοτήτων και την εφαρμογή καινοτομιών στις επιχειρήσεις και ιδιαιτε- ρα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις μέσω μιας σειράς παρεμβάσεων με προτεραιότητα στην ενέργεια, την αgroδιατροφή και βιομηχανία τροφίμων, το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη, την υγεία και τα φάρμακα και τις μεταφορές και την εφοδιαστική αλυσίδα.	2021 - 2023	ΥΠΑΝΕ (ΤΤΕΤ / ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ)

Κωδικός	Τίτλος	Περιγραφή	Χρόνος υλοποίησης	Επιπεύδων - Συντονιστής φορέας
0.20	Πολυετές χρηματοδοτικό σχέδιο ερευνητικών υποδομών	Η παρούσα δράση που ξεκίνησε το 2017 προωθεί την εδραίωση και αξιοποίηση ερευνητικών υποδομών εθνικής σημασίας, που χαρακτηρίζονται από μοναδικότητα εξοπλισμού και τεχνολογίας για την προώθηση επιστημονικών περιοχών στρατηγικής σημασίας όπως το περιβάλλον και η βιώσιμη ανάπτυξη στην ανάπτυξη της κοινωνίας της γνώσης και τον μετασχηματισμό της οικονομίας μας προς υψηλότερης προστιθέμενης αξίας δραστηριότητες. Η δράση ενισχύει την καινοτομική ικανότητα της χώρας, την προώθηση της αριστείας μέσω της υποστήριξης ερευνητικών υποδομών εθνικής εμβέλειας που συμβάλλουν στη διαμόρφωση εθνικού περιβάλλοντος για την έρευνα στην Ελλάδα, εξασφαλίζοντας την ανοιχτή πρόσβαση των χρηστών σε αυτές, καθώς και τη δικτύωση και τη συνεργασία τους με α-ντίστοιχες υποδομές στον Ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο.	2021 - 2023	ΥΠΑΝΕ (ΤΤΕΤ / ΕΥΑ ΕΠΑΝΕΚ)
0.21	Ειδικές δράσεις «Υδατοκαθιέργειες» - «Βιομηχανικά υλικά» - «Ανοιχτή καινοτομία στον πολιτισμό»	Η δράση αποσκοπεί στην επικέντρωση προσπαθειών και πόρων σε συγκεκριμένες προτεραιότητες έρευνας και τεχνολογίας, όπως το περιβάλλον και η βιώσιμη ανάπτυξη, σημαντικές για την οικονομία και την κοινωνία, όπως έχουν αναδειχθεί από την Εθνική Στρατηγικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΞΕΤΑΚ) για την εξυπηλ εξειδίκευση (Στρατηγική RIS3). Κύριος στόχος της δράσης είναι η δημιουργία της απαραίτητης γνωσιακής βάσης σε εστιασμένους τομείς, μέσω της ενίσχυσης της Έρευνας και της Τεχνολογίας, με σκοπό την προώθηση της καινοτομίας, την αύξηση της ανταγωνιστικότητας δυναμικών κλάδων της οικονομίας και την τόνωση της παραγωγικής δραστηριότητας σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.	2021 - 2023	ΥΠΑΕΝ (ΤΤΕΤ και ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ)

Κωδικός	Τίτλος	Περιγραφή	Χρόνος υλοποίησης	Επισυνδύων - Συντονιστής φορέας
■ 1. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΙ ΤΠΕ				
E.1.1	Διαμόρφωση πολιτικής για την κυκλικότητα των ηλεκτρονικών προϊόντων εν όψει της σχετικής πρωτοβουλίας της ΕΕ	Διαμόρφωση εθνικής πολιτικής για την κυκλικότητα των ηλεκτρονικών προϊόντων εν όψει της σχετικής πρωτοβουλίας της ΕΕ σύμφωνα με το νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία.	2021	ΥΠΕΝ (ΕΟΑΝ)
E.1.2	Βελτίωση της διαδικασίας συλλογής των αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)	Βελτίωση της διαδικασίας συλλογής μέσω: - της επέκτασης των υποδομών συλλογής - της αύξησης της ευαισθητοποίησης των καταναλωτών - της αποσφήνισης της μεταβίβασης κυριότητας των αποβλήτων εξοπλισμού στην αλυσίδα διαχείρισης. - της απαίτησης από όλους τους υπευθύνους συλλογής να συνεργάζονται με ένα σύστημα συμμόρφωσης - της διερεύνησης επιλογών για ένα σύστημα επιστροφής ή επανακύκλωσης παιδαίων κινητών τηλεφώνων, ταμπλετών και φορητών	2021-2025	ΥΠΕΝ (ΕΟΑΝ) - ΣΕΑ
E.1.3	Εντατικοποίηση της παρακολούθησης και των ελέγχων της λειτουργίας των εγκαταστάσεων επεξεργασίας ΑΗΗΕ	Βλ. Δράση Α.9		
E.1.4	Βελτίωση των συστημάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού	Βελτίωση των υφιστάμενων συστημάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού σύμφωνα με τις γενικές εθνικές απαιτήσεις που προβλέπονται στην αναθεωρημένη οδηγία-πρόταση για τα απόβλητα ³	2021	ΥΠΕΝ (ΕΟΑΝ)
E.1.5	Δημιουργία Συστημάτων Εναρμόνισης Διαχείρισης (ΣΕΔ) αποβλήτων για τα φωτοβολταϊκά πλάγια και τις ανεμογεννήτριες	Βλ. Δράση Α.5		

Κωδικός	Τίτλος	Περιγραφή	Χρόνος υλοποίησης	Επισπεύδων - Συντονιστής φορέας
■ 2. ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΣΤΗΛΕΣ ΚΑΙ ΟΧΗΜΑΤΑ				
E.2.1	Βελτίωση της διαδικασίας συλλογής των αποβλήτων ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών	Βελτίωση της διαδικασίας συλλογής μέσω: - της επέκτασης των υποδομών συλλογής - της αύξησης της ευαισθητοποίησης των καταναλωτών	2021-2025	ΥΠΕΝ (ΕΟΑΝ) - ΣΕΔ
E.2.2	Επεξεργασία προτάσεων για την διαχείριση ηλεκτρικών συσσωρευτών από υβριδικά και ηλεκτρικά οχήματα	Επεξεργασία προτάσεων σχετικά με τη μεθόδευση διαχείριση των μπαταριών υβριδικών και ηλεκτρικών αυτοκινήτων, ως αποβλήτων, μετά την ολοκλήρωση του κύκλου χρήσης τους.	2024	ΥΠΕΝ (ΕΟΑΝ) – ΥΠΑ-ΝΕ (ΓΤΒ)
E.2.3	Ένταξη των εισαγωγών και των εμπορών μεταχειρισμένων οχημάτων στο Εθνικό Μητρώο Παραγωγών και στο Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης	Ένταξη των εισαγωγών/εμπορών μεταχειρισμένων οχημάτων στο Εθνικό Μητρώο Παραγωγών και στο Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης για τα Οχήματα Στο Τέλος Κύκλου Ζωής.	2021	ΥΠΕΝ (ΕΟΑΝ)
E.2.4	Δημιουργία Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης μεταχειρισμένων ανταλλακτικών οχημάτων	Βλ. Δράση Α.5		
■ 3. ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ				
E.3.1	Εντατικοποίηση των δράσεων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων συσκευασίας	Εντατικοποίηση των δράσεων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων συσκευασίας στο πλαίσιο όλων των νέων αναθεωρημένων Περιφερειακών Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων και Τοπικών Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων, σε συμμόρφωση με τις κατευθύνσεις του νέου Εθνικού Στρατηγικού Προγράμματος Πρόληψης.	2021-2025	ΥΠΕΝ- ΥΠΕΣ – ΦΟΔΣΑ - ΔΗΜΟΙ
E.3.2	Μέτρα για την αύξηση του ποσοστού επαναχρησιμοποίησης συσκευασιών που διατίθενται στην αγορά και των συστημάτων επαναχρησιμοποίησης των συσκευασιών	Λήψη κατάλληλων μέτρων για την ενθάρρυνση της αύξησης του μεριδίου των επαναχρησιμοποίησιμων συσκευασιών που διατίθενται στην αγορά και την επαναχρησιμοποίηση των συσκευασιών. Στα μέτρα αυτά ενδεικτικά περιλαμβάνονται: η θέσπιση προγραμμάτων παραρότητας ποσού έναντι επιστροφής, καθώς και άλλα κίνητρα, όπως η θέσπιση ποσοτικών στόχων, ο συνυπολογισμός της επαναχρησιμοποίησης για την επίτευξη των στόχων ανακύκλωσης και η διαφύλαξη των χρηματοδοτικών συνεισφορών για τις επαναχρησιμοποιήσιμες συσκευασίες στο πλαίσιο προγραμμάτων διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού για τη συσκευασία.	2022-2023	ΥΠΕΝ (ΕΟΑΝ)

Κωδικός	Τίτλος	Περιγραφή	Χρόνος υλοποίησης	Επισπεύδων - Συντονιστής φορέας
■ 4. ΠΛΑΣΤΙΚΑ				
E.4.1	Υλοποίηση σχεδίου δράσης για την εφαρμογή του νόμου για τα πλαστικά μιας χρήσης και τα αθιευτικά εργαλεία	Βλ. Δράση 0.9		
E.4.2	Θεομοθέτηση πλαιοίου κινήτρων-αντικινήτρων για την αύξηση της ζήτησης του ανακυκλωμένου πλαστικού	Θεομοθέτηση ενός πλαιοίου κινήτρων – αντικινήτρων για την αύξηση της ζήτησης του ανακυκλωμένου πλαστικού π.χ. μειωμένος ΦΠΑ, εφαρμογή του eco-modulation, υποχρεωτικό περιεχόμενο σε ανακυκλωμένο πλαστικό σε ορισμένα είδη κ.ά.	2021-2022	ΥΠΕΝ-ΥΠΑΝΕ
E.4.3	Υιοθέτηση μέτρων για τον περιορισμό των σκόπια προσιθέμενων μικρο-πλαστικών και μέτρων για την ακού-σια απειθέβρωση μικροπλαστικών	Υιοθέτηση των μέτρων που θα προταθούν εντός του 2021 από την ΕΕ για τον περιορισμό των σκόπια προσιθέμενων μικροπλαστικών και μέτρων για την ακούσια απειθέβρωση μικροπλαστικών σύμφωνα με το νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οίκονομία.	2022	ΥΠΕΝ
■ 5. ΚΑΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΓΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ				
E.5.1	Διαμόρφωση στρατηγικής σχετική με την οικοληρωμένη διαχείριση των κλωστούφαντουγκών προϊόντων	Διαμόρφωση οικοληρωμένης στρατηγικής λαμβάνοντας υπόψη και τη στρατηγική για τα κημικά που αφορά στην εξέταση μέτρων τα οποία περιλαμβάνουν: - εφαρμογή στα κλωστούφαντουγκά προϊόντα του νέου πλαιοίου πολιτικής για βίωση προϊόντα, για να διασφαλιστεί ότι τα κλωστούφαντουγκά προϊόντα είναι κατάλληλα για κυκλική χρήση, με διασφάλιση της αξιοποίησης δευτερογενών πρώτων υλών, καταποθέτηση της πο-ρωσίας επικώνδυνων κημικών ουσιών και ενθάρρυνση των επειρήσεων και των ιδιωτών καταναλωτών να επλήγουν βίωση κλωστούφαντουγκά προϊόντα και να έχουν εύκοη πρό-οδωση στις υπηρεσίες επαναχρησιμοποίησης και επόκευής - βελτίωση του επειρηματικού και κανονιστικού περιβάλλοντος για βίωση και κυκλικά κλω-στούφαντουγκά προϊόντα στην ΕΕ, ιδίως με την παροχή κινήτρων και στήριξης σε μοντέλα του τύπου «το προϊόν ως υπηρεσία», κυκλικά υλικά και μεθόδους παραγωγής, και με την ενί-οχυση της διαφάνειας μέσω της διεθνούς συνεργασίας - παροχή καθοδήγησης για την επίτευξη υψηλών επιπέδων χωριστής συλλογής αποβλήτων κλωστούφαντουγκών προϊόντων - ενίσχυση της διαίληξης, της επαναχρησιμοποίησης και της ανακύκλωσης των κλωστούφα-ντουγκών προϊόντων, μεταξύ άλλων μέσω της καινοτομίας, της ενθάρρυνσης βιομηχανικών εφαρμογών και καινοτομικών μέτρων, όπως η επέκταση της ευθύνης του παραγού	2023	ΥΠΕΝ – ΥΠΑΝΕ - ΥΠΟΙΚ (Γ εν. Χημείο του Κράτους)
E.5.2	Καθέρωση υποχρεωτικής χωριστής συλλογής για τα κλωστούφαντουγκά προϊόντα	Καθέρωση σταδιακής εφαρμογής από το 2023, της υποχρεωτικής χωριστής συλλο-γής για τα κλωστούφαντουγκά προϊόντα.	2023	ΥΠΕΝ
E.5.3	Δημοιουργία Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης για τα κλωστούφαντουρ-γικά προϊόντα	Βλ. Δράση Α.5		

Κωδικός	Τίτλος	Περιγραφή	Χρόνος υλοποίησης	Επισπεύδων - Συντονιστής φορέας
6. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΚΤΗΡΙΑ				
E.6.1	Διαμόρφωση οδοκνηρωμένων εθνικής στρατηγικής σχετικά με το βιώσιμο δομημένο περιβάλλον	Διαμόρφωση της εθνικής στρατηγικής για το βιώσιμο δομημένο περιβάλλον ενόψει της νέας οδοκνηρωμένης στρατηγικής που έχει δρομοτογήσει η ΕΕ εντός του 2021 με προώθηση των αρχών της κυκλικότητας για όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής των κτηρίων, μέσω των εξής μέτρων: - εξέταση των επιδόσεων βιωσιμότητας των δομικών προϊόντων στο πλαίσιο της αναθεώρησης του σχετικού κανονισμού για τα δομικά προϊόντα⁴, συμπεριλαμβανομένης της πιθανής θέσισης απαιτήσεων ανακυκλωμένου περιεχομένου για ορισμένα δομικά προϊόντα, λαμβανομένης υπόψη της ασφάλειας και της λειτουργικότητάς τους - προώθηση μέτρων για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας και της προσβασιμότητας των δομημένων περιουσιακών στοιχείων, σύμφωνα με τις αρχές της κυκλικής οικονομίας για τον σχεδιασμό κτηρίων και ανάπτυξη ψηφιακών μητρώων για τα κτήρια όπως κτήρια υψηλής αποδοτικότητας ως προς τους ενεργειακούς πόρους, τα υλικά και το νερό. - χρήση του πλαισίου «Level(s)» για την ενσωμάτωση της αξιοληψίας του κύκλου ζωής στις δημόσιες συμβάσεις και στο εσωστικό πλαίσιο βιώσιμης χρηματοδότησης και διερεύνηση της σκοπιμότητας καθορισμού στόχων για τη μείωση των ανθρακούχων εκπομπών και της δυνατότητας αποθήκευσης τους - ενδεχόμενη αναθεώρηση των στόχων ανάπτυξης υλικών που προβλέπει η εσωστική νομοθεσία για τα απόβλητα κατασκευών και κατεδαφίσεων και τα κτίσματα κάθε υλικού σε αυτά - προώθηση πρωτοβουλιών για τη μείωση της σφράγισης του εδάφους, την αποκατάσταση εγκαταλειμμένων ή ρυπαρμένων βιομηχανικών εκτάσεων και αύξηση της ασφαλείας, βιώσιμης και κυκλικής χρήσης των χωμάτων εκσκαφής.	2022	ΥΠΕΝ - ΥΠΟΜΕ
E.6.2	Ενίσχυση του βαθμού απόδοσης της εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων	Προώθηση δράσεων, ενεργειών και νέων νομοθετικών ρυθμίσεων για την ενίσχυση του βαθμού απόδοσης της εναλλακτικής διαχείρισης των ΔΕΚΚ, καθώς και στην παροχή κινήτρων για την περαιτέρω αύξηση της γεωγραφικής κάλυψης της χώρας από τα Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης για τα απόβλητα εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων.	2021-2025	ΥΠΕΝ (ΕΟΑΝ) - Ιδιώτες / Υπόχρεοι διαχείρισης

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 305/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9^{ης} Μαρτίου 2011

Ειδικές δράσεις σε βασικά προϊόντα που πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα

Κωδικός	Τίτλος	Περιγραφή	Χρόνος υλοποίησης	Επιπεύδων - Συντονιστής φορέας
E.6.3	Ανάπτυξη αγορών για τα δευτερογενή υλικά της επεξεργασίας των αποβλήτων εκοκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων	Ανάπτυξη αγορών για τα δευτερογενή υλικά της επεξεργασίας αποβλήτων εκοκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων κυρίως με τη χρήση τους στα δημόσια έργα και την αντίστοιχη αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου όπου απαιτείται.	2021-2025	ΥΠΕΝ - ΥΠΟΜΕ
E.6.4	Ενσωμάτωση κριτηρίων που αφορούν το ποσοστό δευτερογενών αδρανών υλικών που θα χρησιμοποιούνται, βελτιστοποίησης των επιδόσεων του κύκλου ζωής, την αύξηση του ποσοδίου ζωής των δομημένων στοιχείων κατά την αξιοποίηση προτάσεων σε προγράμματα ανακαίνισης των δημόσιων και ιδιωτικών κτηρίων.	Ενσωμάτωση κριτηρίων κυκλικότητας κατά την αξιοποίηση προτάσεων σε προγράμματα ανακαίνισης των δημόσιων και ιδιωτικών κτηρίων, όπως τα Προγράμματα Εξοικονόμησης κατ' οίκον και Ηλεκτρα και τα προγράμματα της πρωτοβουλίας «Κύμα Ανακαίνισεων».	2021-2025	ΥΠΕΝ - ΥΠΟΜΕ
E.6.5	Δημιουργία χρηματοδοτικού προγράμματος για α) Ανακαίνιση εγκαταλεηθέντων ακινήτων β) Αποκατάσταση εκτάσεων που χαρακτηρίζονται από υποβαθμισμένα εδάφη	Δημιουργία χρηματοδοτικού προγράμματος από το νέο ΕΣΠΑ 2021-2027 ή το Ταμείο Ανάκαμψης για α) ανακαίνιση εγκαταλεηθέντων ακινήτων υποδομής, κτήρια, εγκαταστάσεις και επαναφορά τους σε χρήση με τον ίδιο ή διαφορετικό σκοπό από αυτόν για τον οποίο κατασκευάστηκαν β) αποκατάσταση εκτάσεων που χαρακτηρίζονται από υποβαθμισμένα εδάφη ώστε να καταστούν και πάλι αξιοποιήσιμες και εξυγίανση εγκαταλεηθέντων ή υποβαθμισμένων περιοχών, όπως εκτάσεις βιομηχανικών, εμπορικών εγκαταστάσεων, στο πλαίσιο της προετοιμασίας για ανάληψη.	2022	ΥΠΕΝ-ΥΠΑΝΕ (ΓΤΒ) - ΥΠΕΣ

Κωδικός	Τίτλος	Περιγραφή	Χρόνος υλοποίησης	Επιστεύδων - Συντονιστής φορέας
---------	--------	-----------	-------------------	---------------------------------

■ 7. ΤΡΟΦΙΜΑ, ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΘΡΕΠΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ

E.7.1	Θέσπιση εθνικού στόχου μείωσης της σπατάλης τροφίμων	Θεσμοθέτηση έως το 2023 εθνικού στόχου μείωσης της κατά κεφαλήν σπατάλης τροφίμων σε επίπεδο λιανικής πώλησης και καταναλωτή, καθώς και της μείωσης απωλειών τροφίμων κατά μήκος της αλυσίδας παραγωγής και εφοδιασμού	2023	ΥΠΕΝ
E.7.2	Εκπόνηση, εφαρμογή και παρακολούθηση εθνικού σχεδίου δράσης για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων	Βλ. Δράση 0.6		
E.7.3	Εφαρμογή του νέου κανονισμού για την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων	Εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/741 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Μαΐου 2020 σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων (OJ L 177 p. 32-55). Η εφαρμογή του κανονισμού θα βελτιώσει τη διαθεσιμότητα του νερού και θα παροτρύνει την αποδοτική χρήση του	2023	ΥΠΕΝ- ΕΔΕΥΑ
E.7.4	Χρηματοδότηση προτάσεων που αφορούν σε α) παρεμβάσεις για τη μείωση της σπατάλης νερού στο στάδιο της διανομής, β) στην αποδοτικότητα χρήσης νερού από οικονομικές δραστηριότητες με σημαντικό αποτύπωμα, γ) σε έργα επεξεργασίας λυμάτων οικισμών Γ' και Δ' προτεραιότητας και δ) επαναχρησιμοποίηση νερού και λήυος εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων	Δημιουργία προγράμματος από το νέο ΕΣΠΑ 2021-2027 ή το Ταμείο Ανάκαμψης για τη χρηματοδότηση μετρώων, έργων, προμηθειών και υπηρεσιών με σκοπό τη μείωση της σπατάλης και την αποδοτικότητα της χρήσης του νερού, τη διαχείριση των αστικών λυμάτων στους οικισμούς Γ' /Δ' προτεραιότητας και επαναχρησιμοποίησης νερού και λήυος εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων.	2021-2025	ΥΠΕΝ-ΥΠΑΝΕ-ΥΠΕΣ
E.7.5	Δημιουργία οδηγού για τον σχεδιασμό κυκλικών ρύσεων επανάχρησης του νερού και της λήυος εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων.	Δημιουργία οδηγού για τον σχεδιασμό ρύσεων ανάκτησης και επαναχρησιμοποίησης εκρών υγρών αποβλήτων και λήυος.	2022	ΥΠΕΝ- ΕΔΕΥΑ

